

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/141/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2222010932
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Batisová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2222010932.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Batisovej a členov senátu Mgr. Pavla Macháča a JUDr. Andrey Kondllovej v trestnej veci obžalovaného A. B., nar. XX.X.XXXX v C., trvale bytom D. E., F. G. XXXX/XX, pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 odsek 1 Trestného zákona, o odvolaní prokurátora voči rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 14.6.2023, sp. zn. OT/172/2022, na verejnom zasadnutí konanom 13.2.2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie prokurátora Okresnej prokuratúry Dunajská Streda zamieťa.

odôvodnenie:

Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len okresný súd), rozsudkom zo dňa 14.6.2023 sp. zn. OT/172/2022 uznal obžalovaného A. B. (ďalej len „obžalovaný“) za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 odsek 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 10.12.2022 v čase okolo 02:20 hod. na ulici F. G., po ceste ležiacej pred obytným blokom č. XXXX v Dunajskej Strede, po predchádzajúcom požití nezisteného množstva alkoholu, ako vodič viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fabia evidenčného čísla: D., pri čom bol kontrolovaný hliadkou Obvodného oddelenia PZ Dunajská Streda a prostredníctvom elektronického meracieho prístroja AlcoQuant 6020 Plus, sériového čísla A409626, číslo merania 761 mu bola v čase o 02:25 hod. nameraná hodnota 1,26 mg/l alkoholu v dychu (2,63‰ alkoholu).

Okresný súd za to obžalovaného odsúdil podľa § 289 odsek 1 Trestného zákona s prihladnutím na § 36 písmeno j), písmeno l), § 38 odsek 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, výkon ktorého mu podľa § 51 odsek 1, odsek 2, s použitím § 49 odsek 1 písmeno a) Trestného zákona podmienienečne odložil a určil mu skúšobnú dobu na 24 mesiacov s probačným dohľadom nad správaním obžalovaného. Podľa § 51 odsek 3 písmeno b) Trestného zákona bolo obžalovanému uložené obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a podľa § 51 odsek 4 písmeno j) Trestného zákona mu bola uložená povinnosť spočívajúca v príkaze zúčastniť sa na psychologickom poradenstve. Podľa § 61 odsek 1, odsek 2 Trestného zákona bol obžalovanému uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu v trvaní 36 mesiacov.

Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku sa obžalovaný vzdal práva podať odvolanie aj za osoby oprávnené ho v jeho mene podať, avšak prokurátor podal odvolanie čo do výroku o treste v neprospech obžalovaného.

V odôvodnení odvolania doručenom okresnému súdu dňa 2.8.2023 prokurátor uviedol, že obžalovanému uložený podmienienečný trest odňatia slobody považuje za neprimerane mierny, nakoľko nezohľadňuje spôsob spáchania činu a potenciálne škodlivý následok. Uloženie podmienienečného trestu hoci s dlhšou skúšobnou dobou a probačným dohľadom nespĺňa kritérium primeranosti. Obžalovanému

mal byť uložený primeraný nepodmienečný trest odňatia slobody pri súčasnom uložení trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu. U obžalovaného bola zistená nezvyčajne vysoká hladina alkoholu v dychu 2,63 promile, preto uložený podmienečný trest neplní funkciu generálnej prevencie. Prokurátor navrhol napadnutý rozsudok vo výroku o treste zrušiť a obžalovanému uložiť nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 1 mesiac za súčasného uloženia trestu zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu najmenej 3 rokov.

Obžalovaný sa k odvolaniu prokurátora vyjadril prostredníctvom obhajcu podaním doručeným súdu dňa 22.8.2023 a uviedol, že uložený podmienečný trest odňatia slobody s trestom zákazu činnosti považuje za primeraný, zohľadňujúci doterajší bezúhonný život obžalovaného, skutočnosť, že ku skutku došlo v nočných hodinách, že sa obžalovaný od začiatku priznáva, urobil vyhlásenie viny a má prevažujúci pomer poľahčujúcich okolností. Okresný súd aj náležite zdôvodnil neukladanie nepodmienečného trestu odňatia slobody. Obhajoba pritom pôvodne navrhovala uložiť obžalovanému peňažný trest s trestnom zákazu činnosti. Prokurátor sledoval len hľadisko represie a množstvo alkoholu v dychu obžalovaného. Obžalovaný navrhol odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietnuť.

Za účelom prejednania odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 13.2.2024, ktorého sa zúčastnili prokurátorka krajskej prokuratúry a obhajca obžalovaného. Obžalovaný, ktorý bol o termíne verejného zasadnutia upovedomený, sa ho nezúčastnil a súd vykonal verejné zasadnutie v jeho neprítomnosti. Po oboznámení správy o stave veci sa pristúpilo ku konečným návrhom, keďže krajský súd dokazovanie nedoplňal, nakoľko v tomto smere žiadne návrhy neboli. V rámci konečných návrhov prokurátorka navrhla odvolaniu v celom rozsahu vyhovieť a obhajca navrhol odvolanie prokurátora ako nedôvodné zamietnuť.

Podľa § 315 Trestného poriadku, o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd. O odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu rozhoduje najvyšší súd.

Podľa § 316 odsek 1 Trestného poriadku, odvolací súd zamietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene, osobou neoprávnenou alebo osobou, ktorá sa odvolania výslovne vzdala alebo znovu podala odvolanie, ktoré v tej istej veci už predtým výslovne vzala späť alebo bolo podané proti výroku, proti ktorému nie je prípustné.

Podľa § 316 odsek 3 Trestného poriadku, odvolací súd zruší napadnutý rozsudok a vec vráti súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol, ak zistí, že

- a) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- b) obžalovaný nemal obhajcu, hoci išlo o prípad povinnej obhajoby, alebo
- c) hlavné pojednávanie bolo vykonané v neprítomnosti obžalovaného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa § 317 odsek 1 Trestného poriadku, ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 odsek 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 odsek 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 odsek 1.

Podľa § 319 Trestného poriadku, odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) ako súd odvolací na podklade podaného odvolania preskúmal napadnutý rozsudok a zistil, že odvolanie podal prokurátor ako oprávnená osoba, v zákonom stanovenej lehote a proti výroku, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný. Následne s poukazom na ustanovenie § 317 odsek 1 Trestného poriadku krajský súd preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku o treste, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Pokiaľ ide o správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo napadnutému výroku o treste, v tomto smere žiadne námietky odvolateľ nemal a chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 odsek 1 Trestného poriadku, krajský súd vlastným prieskumom nezistil. Možno tak

skonštatovať, že okresný súd vykonal dokazovanie vo vzťahu k napadnutému výroku o treste procesne správne a v rozsahu dostatočnom na spravodlivé, stavu veci a zákonu zodpovedajúce rozhodnutie.

Pokiaľ ide o primeranosť a zákonnosť výroku o treste, je potrebné pripomenúť, že pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ustanovení § 34 odsek 1, odsek 3 Trestného zákona, podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnuť podľa § 38 odsek 2 Trestného zákona na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ustanovením § 34 odsek 4 Trestného zákona prihliadnuť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatel'a i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatel'om, či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatel'a neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel' oprávnene nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

Pokiaľ ide o povahu spáchaného prečinu, trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 odsek 1 Trestného zákona je ohrozovací trestný čin. Objektom tejto skutkovej podstaty je ochrana života, zdravia a majetku, najmä pred vodičmi motorových vozidiel, ktorí vedú motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu alebo drog. Z povahy motorových vozidiel, ktoré svojou váhou a motorickou silou spôsobujú závažné deštruktívne účinky, vyplýva, že následky dopravných nehôd sú spravidla závažné, keďže ide nielen o prípady usmrtenia, ale aj veľmi časté prípady, pri ktorých dochádza k ťažkým zraneniam poškodených. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v konaní páchatel'a, ktorý v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, vykonáva zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku. Z hľadiska ovplyvnenia alkoholom rozumieme pod pojmom stav vylučujúci spôsobilosť, kedy hladina alkoholu v krvi vodiča motorového vozidla dosiahne 1,0 g/kg (1 promile), nakoľko podľa poznatkov lekárskej vedy nie je žiadny, teda ani nadpriemerne disponovaný vodič motorového vozidla, schopný bezpečne viesť motorové vozidlo pri takejto hladine alkoholu v jeho krvi. Páchatel'om tohto trestného činu môže byť ktokoľvek a z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie.

Krajský súd sa stotožňuje s názorom prokurátora, že pokiaľ páchatel' viedol motorové vozidlo v cestnej premávke pod vplyvom alkoholu v stave vylučujúcom spôsobilosť, tak nie je v zásade jedno, v akom stupni opitosti sa nachádzal, resp. o akú hodnotu páchatel' prekročil kľúčovú hranicu jedného promile alkoholu v krvi. Krajský súd zastáva názor, že každé ovplyvnenie alkoholom znižuje schopnosť k vedeniu motorového vozidla v cestnej premávke, nakoľko vodič potom nie je schopný správnych a včasných vnemov, pohotových reakcií na situácie bežne vznikajúce v cestnej premávke, preto je dôležité vedieť, k akému výraznému zníženiu schopností vodiča vplyvom návykovej látky, spravidla alkoholu, došlo. Z logiky vecí platí, že čím vyššia je hladina alkoholu v krvi páchatel'a tohto činu, t. j. stupeň jeho opitosti (resp. čím vyššia je miera jeho ovplyvnenia inou návykovou látkou ako je alkohol), tým je jeho schopnosť viesť motorové vozidlo v cestnej premávke nižšia (problematickejšia, obmedzenejšia) a naopak potenciálne riziko ohrozenia záujmov chránených Trestným zákonom vyššie. Na základe uvedeného je preto krajský súd toho názoru, že stupeň opitosti páchatel'a je potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie, na ktorú skutočnosť prokurátor dôvodne v odvolaní poukazuje.

V tomto prípade z ustálených skutkových zistení vyplýva, že obžalovaný viedol ako vodič osobné motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu s nameranou hodnotou 1,26 mg alkoholu na liter vydychovaného vzduchu, čo v prepočte činí 2,63 promile alkoholu v krvi. Takúto hladinu alkoholu v krvi veda označuje už za ťažkú opitosť, v rámci tohto stavu osoba nie je schopná samostatnej chôdze, má blábolivú reč, psychické poruchy, výraznejšie poruchy správania (napr. opilecká agresivita), zvracanie a pod. Krajský súd nezdieľa názor prokurátora, že páchatel'a prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 odsek 1 Trestného zákona, u ktorého bola zistená ťažká opitosť (2,0 až 2,99 promile alkoholu v krvi), nemožno potrestať podmiennečným odkladom trestu odňatia slobody, ak sú na to splnené zákonné podmienky. Je tomu tak z dôvodu, že okrem stupňa opitosti majúceho vplyv na závažnosť spáchaného prečinu je potrebné zväžiť aj možnosti nápravy páchatel'a týmto druhom trestu. A práve táto ostatná zákonná podmienka v prípade obžalovaného podľa názoru krajského súdu stále splnená je, čo vytvára prekážku pre jeho potrestanie nepodmienečným trestom odňatia slobody v zmysle návrhu prokurátora. Ide totiž o to, že obžalovaný doposiaľ nebol súdne ani priestupkovo trestaný a je držiteľom vodičského oprávnenia od roku 2013. U takéhoto prvopáchatel'a trestnej činnosti je podľa názoru krajského súdu možné racionálne očakávať, že v prípade uloženia trestu odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu spolu s trestom zákazu činnosti bude naplnený účel trestu sledovaný ustanovením § 34 Trestného zákona, tu najmä z hľadiska individuálnej prevencie. Nemožno tiež opomenúť odstrašujúci účinok samotného trestného konania.

Pokiaľ ide teda o druh trestu, okresný súd postupoval správne a zákonne, keď obžalovanému uložil trest odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu. Ani krajský súd nepovažoval za nevyhnutné na obžalovaného vplývať výkonom nepodmienečného trestu odňatia slobody. Takýto postup si nevyžaduje ani účinná ochrana spoločnosti a ani náprava tohto konkrétneho páchatel'a.

Pokiaľ ide o výmeru trestu, krajský súd konštatuje, že okresný súd u obžalovaného preskúmal pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, správne u neho nezistiac žiadnu priťažujúcu okolnosť a zistiť dve poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písmeno j), písmeno l) Trestného zákona, že pred spáchaním činu viedol riadny život a že sa k spáchaniu trestného činu priznal a jeho spáchanie úprimne oľutoval, v dôsledku čoho správne pri prevahe poľahčujúcich okolností aplikoval ustanovenie §

38 odsek 3 Trestného zákona, ktorým znížil hornú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby z 12 mesiacov o jednu tretinu, t. j. na 8 mesiacov.

Okresným súdom vymeraný trest odňatia slobody 6 mesiacov vzhľadom na osobu obžalovaného a okolnosti prípadu možno považovať za dostatočne prísny a spravodlivý. Taktiež uložená skúšobná doba 24 mesiacov s probačným dohľadom a uloženým obmedzením a povinnosťou je dostatočne dlhá na to, aby obžalovaný spôsobom svojho života preukázal polepšenie.

Proti výroku o treste zákazu činnosti prokurátor nebrojil a krajský súd nezistil žiadny zákonný dôvod na zásah do takto uloženého trestu.

Okresný súd v napadnutom rozsudku opomenul vyhodnotiť, či prijatiu vyhlásenia viny a teda vyvodu trestnej zodpovednosti obžalovaného, ktorý spáchal prečin, nebráni tzv. materiálny korektív, ktorý je vyjadrený v ustanovení § 10 odsek 2 Trestného zákona, a podľa ktorého nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná.

Materiálny korektív predstavuje výnimku z formálneho chápania kategórie trestných činov. Jednou z podmienok, ktorá musí byť splnená na to, aby určité protiprávne konanie (skutok) mohlo byť kvalifikované ako konkrétny prečin, je v zmysle § 10 odsek 2 Trestného zákona aj pozitívny záver o tom, že závažnosť konania, ktoré inak z formálneho hľadiska napĺňa znaky skutkovej podstaty nejakého prečinu je vyššia ako nepatrná. Stupeň závažnosti činu má zásadný význam pre rozhodnutie o základnej otázke trestného konania (otázke viny a trestu).

Otázku materiálneho korektívu vyhodnotil krajský súd, pričom s ohľadom na spôsob vykonania činu, kedy obžalovaný viedol osobné motorové vozidlo pod vplyvom 2,63 promile alkoholu v krvi, a aj v neskorých nočných hodinách mohol ohroziť ostatných účastníkov cestnej premávky, konania sa dopustil v priamom úmysle, bolo potrebné vyhodnotiť, že miera závažnosti činu bola vyššia ako nepatrná.

Z dôvodu, že krajský súd považoval okresným súdom vymerané tresty vo svojom súhrne za zákonné, primerané a spravodlivé, ktoré splnia svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň morálne odsúdia konanie obžalovaného, odvolanie prokurátora ako nedôvodné postupom podľa § 319 Trestného poriadku na verejnom zasadnutí zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne (§ 163 odsek 4, § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.